

MAGYAR SIKETNÉMA-OKTATÁS

A „SIKETNÉMA-INTÉZETI TANÁROK ORSZ. EGYESÜLETÉNEK“ HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó elsején legalább egy ivnyi terjedelemben.

Szerkesztő:
Kegler Ferenc egyesületi titkár.

Kiadó és laptulajdonos:
a **Siketn.-int. Tanárok Orsz. Egyesülete.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII. Aréna-út 64. szám.

Az Egyesület hivatalos ügyeiben minden irat
Borbély Sándor elnökhöz küldendő
Vác, Siketnémák kir. orsz. intézete.

Előfizetési ár egy évre:
tagoknak 7 korona, másoknak 12 korona.

A tag- és lapdíjak **Völker József**
egyesületi pénztárnok nevére küldendők
Sopron, Siketnémák intézete.

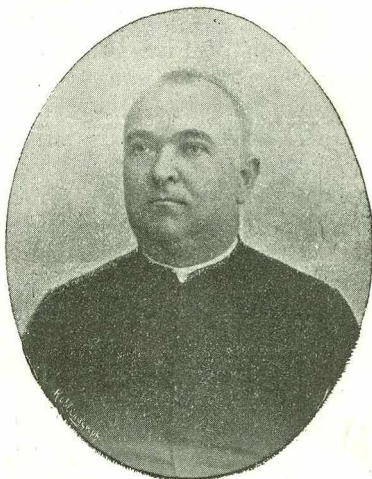
TARTALOM: Emlékezzünk Pivárra! (Borbély Sándor.) — Növendékeink csoportosítása (Dr. Bihari Károly.) — Az új nyugdíjtörvény (Szabady Géza.) — Nyugdíj-kérvényünk. — Osztrák kartársaink közgyűléséről. — Vegyesek.

Emlékezzünk Pivárra!

Hála Istennek! még ebben a nagyfokuan önző tusakodásban sem vagyunk annyira anyagiak és önzők, hogy a léleknek kiemelkedettsége iránt ne lennénk fogékonyak.

Sőt mentül sivárabbak kezdünk lenni, annál inkább észrevesszük magunkban és eldicsekszünk vele, ha valami szépet, nemeset, önzetlent cselekszünk, viszünk végre. Már a mások érdeme iránt kevésbé vagyunk fogékonyak! S ha olykor-olykor lennénk is, majdnem ugyanannyiszor elhomályosítja azt az „én“-en kívül eső érdektelenség, vagy elfojtja azt az „én“-nel barátkozó féltékenység, hogy ne mondjam: irigység.

Hála Istennek! — még egyszer — hogy a mi kis körünkben, melyet mondhatnék egy együttérző szép nagy családnak is, mi még kevésbé vagyunk a lelkek ily átalakulásának csuszamlós lejtőjén. Mi még eddigelé tudunk igazi testvéries és önzetlen érzéssel is viselkedni egymás iránt. Mert összeköt az ügy szeretete. Örülünk egy-

más örömének és őszintén résztveszünk egymás fájdalomából; örizzük is meg a léleknek ezt a nemességét, mert bizony-bizony ha ezt is elveszítjük, nem tudom mi marad meg, mely lelkünket egyensúlyban tarthatná.

Ime, itt van néhai Privár Ignác emléke.

Nem mondjuk, hogy országos nevű ember volt a néhai. Pedig talán egy kicsit az is volt. Nem mondjuk, hogy élete célját érettünk, kartársaiért tűzte volna ki. Mégis midőn arról volt szó, hogy emlékezetét külsőképen is erősítsük meg: nem jelentkezett az az önző kérdés, hogy mit tett érettünk; de előrenyomult — személye emlékében — az elvitázhatatlan ügyszeretet, mely nem vizsgálhatta volt annak idején az önfeláldozás határait. Előttünk most csak ez az egyedüli vonás vastagodik ki az ő reá való emlékezésben. És nekem örömömre van látnom azt, hogy a néhainak e jellemvonását a mostani kartársak a rokonlélek természetével domborítják ki, magasztalják és kívánják egy szerény emlékműben külsőleg is megörökíteni. Az érdemnek ily önzetlenül való elismerni tudása nemcsak hogy tiszta értékét mutatja a néhai érdemének, de egyszersmind megnyugtató érzést is kell hogy támasszon mindazokban, kik ügyünknek s ügyünk munkásainak érdekét szívükön viselik.

*

Pivár Ignác kegyestanítórendi, váczi áldozópap, a siketnémák váczi intézete növendékeinek 1883—1895-ig r. kath. hitoktatója, ez intézetnek 1892—1895-ig, s azután a vakok budapesti orsz. intézetének 1895—1905-ig igazgatója volt.

Személyes ismeretségben voltam vele 15 éven át. A szó tágabb értelmében tanítványa voltam, ő pedig nekem atyai barátom volt. Nem egy dologban éles elvi ellentét választott el minket egymástól; de mert ezek mellett is mindig tiszteltem őt éltében s kegyelettel emlékeztem s emlékezem meg róla azóta is minden alkalommal: tanúságtétel ez arra, hogy az én szememben neki érdemei, nagy érdemei voltak úgy a siketnémák, mint a vakok oktatása terén.

Ez alkalommal azonban nem az a céлом, hogy méltassam érdemeit, csupán az, hogy a május 4-én Csobánkán leleplezendő emléktáblájának kezdeményezési mozzanatára és további folyamatára reá mutassak.

Örül a lelkem, hogy a Pivár érdemességére vonatkozó felfogással nem egyedül vagyok, sőt hogy a kegyeletes érzés tanúságtételében megelőztek, fokozatában pedig felülmúltak engemet.

A Pivár Ignácnak állítandó emléktábla eszméje ugyanis *Mlinkó* István egri siketnéma-intézeti igazgatótól ered, aki az 1890-es évek elején tanítványa és munkatársa volt a néhainak. A hálás emlékü tanítvány és a fiúi tisztelet érzésével viselkedő jóbarát 1907 nyarán felkereste a néhainak csobánkai szülőházát és a Siketnémák Közlönye 1907. évi szept. számában lelkes felhívást intézett az elhunyt emberbarát volt tanítványaihoz, kartársaihoz és jóbarátaihoz, hogy Pivár szülőháza jelöltessék meg emléktáblával.

Mlinkó István szava visszhangra talált. Magáévá tette az eszmét a Siketnémák Közlönye és e sorok írója is. Továbbat aztán úgy a siketnémák, mint a vakok tanáraitól, nemkülönben Csobánka község előljáróságától és a váci kegyestanítórendi gimnázium tanári karától, de különösen *Herodek* Károly budapesti vakok intézetébeli igazgatótól lelkesen támogatva, az eszme valóra válhatott: a legközelebbi pár hét alatt a megfelelő összeg egybegyűlt, az emléktábla elkészíttetett s ennek leleplezésére május 4-ikét kitűzhetjük.

Mindazoknak nevében, kik az eszme megvalósításához hozzájárultak, köszöntöm Mlinkó István egri igazgatót és köszönöm neki az eszme kezdeményezését. Azoknak pedig, kik az eszmének — maga-magától reám háramlott — kedves megvalósításában nekem oly készségesen segítettek: a képviselt eszme nevében mondok köszönetet.

Fejezzük be meleg ünnepséggel a szeretettel kezdeményezett és folytatott gondolatot; menjünk el május 4-én minél többen Csobánkára!*)

Borbély Sándor.

*) A csobánkai rk. templom falába illesztett Pivár-emléktábla leleplezése máj. 4-én (vasárnap) lesz d. u. 3—4 óra között. Indulás Budapestről a Pálffy-téri helyiérdekű vonaton d. u. 1 óra 25 perckor. Érkezés Pomázra 2-20 perckor. Vasuti jegy oda-vissza (II. o.) 1 kor. 44 f. Innen Csobánkára (5 Km.) és vissza a társaskocsi díja 1 K 20 f. A szerk.

Növendékeink csoportosítása.

Irta és a Siketnéma-Intézeti Tanárok Országos Egyesülete reform-bizottságának 1913. március 16-iki ülésén felolvastá: **Dr. Bihari Károly.**

Mélyen tisztelt Bizottság!

12 siketnéma-intézetnek 1225 növendékét vizsgáltuk meg a siketség és a némaság szempontjából.*) A vizsgálatot kizárólag az oktatás nézőszögéből végeztük. Vagyis a siketség fokozataiban csak azokat a különbségeket vettük figyelembe, amelyek a gyermekek tanulási képességét igen nagy mértékben befolyásolják; amelyek az illető gyermekek részére különleges tanítási eljárást tesznek szükségessé. Munkánk eredményének egy részét most az igen tisztelt Kollégák elé tárjuk megfontolás végett. Megokolás helyett legyen szabad röviden utalnunk a Magyar Siketnéma-Oktatás f. évi februári számában „A siketek és némák oktatásának reformációja” címmel megjelent cikkünk tartalmára.

I. A következő kimutatás az intézeteket abban a sorrendben említi, amint az adatok tőlük beérkeztek; az egyes intézetek növendékeit siketségük és némaságuk szerint csoportosítja; végül összegezi az egyes csoportok és intézetek növendékszámát.

*) 4 intézet 337 növendékéről a kérdőív nem érkezett vissza.

Az intézet székhelye :	Siket és néma	Nagyot halló	Vokálist halló	Beszélő siket	Gyengetehetségű siketnéma	Fejletlen	Halló	Összesen
Budapest (állami)...	91	17	16	15	10	4	3	156
Arad ...	45	6	14	1	3	—	—	69
Vác ...	105	5	26	8	16	3	4	167
Budapest (izraelita) ...	37	4	17	13	14	4	—	89
Szeged ...	92	17	22	19	11	1	1	163
Kaposvár ...	40	—	14	6	1	1	1	63
Debrecen ...	59	7	11	4	5	—	1	87
Eger ...	48	2	5	1	3	3	—	62
Körmöcbánya ...	61	15	12	—	7	1	—	96
Pozsony ...	52	9	18	6	14	2	1	102
Sopron ...	59	—	17	2	2	—	5	85
Kecskemét ...	55	—	7	10	10	4	—	86
Összesen : ...	744	82	179	85	96	23	16	1225

Az első, ami ebből a kimutatásból a szemünkbe tűnik, — ami különben előttünk nem újság és csak azért emeljük ki, hogy a magyar siketnéma-oktatás történetírójának a figyelmét valamikor el ne kerülhesse — az a tény, hogy ma valamennyi siketnéma-intézetnek (és mint a részletesebb statisztika is bizonyítja) valamennyi osztályában együtt tanítjuk a siketnémát a nagyothallóval, a vokálisthallóval, a beszélő siketel és a gyengetehetségű siketnémával *) Éppúgy, amint százegynéhány évvel ezelőtt, amikor a siketnémák intézeti oktatása megkezdődött.

Annyira kezdetleges a növendékeknek ez a csoportosítása, hogy szakemberek előtt ma már nem is kérdés: megmaradjunk-e tovább is a fejlődésnek ezen a rég elavult fókán? nem lehet vita tárgya, hogy a nagyothallók, a vokálisthallók, a beszélő siketek,**) a gyengetehetségűek együtt tanítandók-e a siketnémákkal, vagy nem? Az a kérdés inkább: *lehet-e a magyar állam területén gondoskodni a nagyothallók, a vokálisthallók, a beszélő siketek, a gyengetehetségű siketnémák oktatásáról?* (Mert a mai oktatásuk, amikor a siketnémák között tanítjuk őket, relative annyi értékű, mint a siketnémáké volt akkor, amidőn a hallók iskolájában megtürettek. A siketnémákra is ragadt aránylag annyi kultúra a hallók iskoláiban, mint most pl. a beszélő siketekre a siketnémák között. Azzal az egy különbséggel, hogy itt a beszélő siketek és a nagyothallók el-

*) Sőt a legtöbb intézetben olyan halló növendéket is találtunk egyet-kettőt, aki az elemi iskolák mellett felállított kiegészítő iskolába való.

**) A 12 intézetben talált beszélő siketek közül az intézetbe lépés előtt

elemi iskolai	I.	osztályt végzett	11,
”	II.	”	3,
”	III.	”	5,
”	IV.	”	3,
polgári iskolai	II.	”	1,
gimnáziumi	II.	”	1,

halásszák a siketnémák elől a kitűnő bizonyítványt és ennek révén többnyire az iskolai jutalmakat és később a Lévy-alapítvány kamatait és egyéb ösztöndíjakat is.)

Az a kérdés: van-e annyi nagyothallónk, beszélő siketünk stb., akiknek számára érdemes volna külön-külön országos intézetet nyitni?

Az előbb tárgyalt kimutatás erre a kérdésre is felel. A megvizsgált 12 intézetben találtunk 82 nagyothalló, 179 vokálisthalló, 85 beszélő siket és 96 gyenge tehetségű siketnéma növendéket. Az elmaradt 4 intézet 337 növendéke egészében a megvizsgált 1225-nek 27%-a lévén, hogy a valóság megközelítő képét megtudjuk, a részletekben is mindegyik csoporthoz legalább 25%-ot még hozzászámíthatunk. Ugy, hogy eszerint van a 16 magyar siketnéma-intézetben összesen és kerek számban:

nagyothalló	---	---	---	---	---	100,
vokálisthalló	---	---	---	---	---	220,
beszélő siket	---	---	---	---	---	100,
gyenge tehetségű sn.	---	---	---	---	---	120 növendék.

Vagyis a növendékszám szempontjából megvan a lehetőség mind a négy szakintézet felállításának, amelyek közül mindegyik legalább 100—100 növendékkel bírna. Amellett, hogy a mostaniak megmaradnának jelenlegi nagyságukban siketnéma-intézeteknek, amiknek alakultak.

II. A második kérdés: *mikép lehet létesíteni*, illetve kifejleszteni ezeket a szakintézeteket a már tanuló gyermekek, a szülők, a meglévő intézetek lehető kimélésével?

A *leghelyesebben* úgy volna megoldva a kérdés, ha az állam a négy új intézet első osztályát megnyitná Budapesten azzal az elhatározással, hogy mindegyik intézet a növendékei számát évenként egy-egy új I. osztály felvétele által gyarapítja. Ebben az esetben a négy új intézet kezdő költségei előbb az állami költségvetésbe lennének beleillesztendőek.

Ha pedig nem ragaszkodunk ahhoz, hogy a tanárképzővel kapcsolatban valósíttassék meg ez a szakoktatás és ha sokallanók a négy új intézet terhére: akkor *esetleg néhány* — amúgy is előbb-utóbb államosítandó — *vidéki intézet* (Jolsva, Ungvár, Arad) lenne *egyik vagy másik szakintézetté átszervezhető* az új I. osztályokba a megfelelő növendékek odautalása által.

Mindkét megoldásra példát az állam nemrég az új elmeorvos-intézetek alapítása alkalmával nyújtott. Sőt ott még tovább ment, mert az új intézeteket nem fokozatosan fejlesztette ki, új betegek felvétele által: hanem egyszerre népesítette be azokat úgy, hogy a régiékből egyes csoportokat áttelepített az új intézetekbe.

Az oktatásügy terén azonban, bár a legjobb volna, erre a radikális megoldásra alig számíthatunk. Itt a szülők érdeke, az intézet érdeke, az alapítványttevők akarata, az állam érdeke, a magánérdek palástolására oly alkalmas közérdek emlegetése még sokkal hatásosabb jelszó annál a szerény észrevételnél, hogy az iskola sorsának

intézésében a döntő tényező talán mégis a gyermekek érdeke lenne. Az intézeteket nem szabad megfosztanunk azoktól a kiváló növendékektől, nagyothallóktól, beszélő siketektől stb., akikkel eddig szépen sikerült kirándulások és intézeti ünnepélyek keretében a laikus társadalom előtt be lehetett bizonyítani a siketnémák oktathatóságát. Vannak az intézetnek olyan növendékei is, akiknek szülei az intézet székhelyén laknak: ezeket nem szabad kiszakítani a szerető családi körből. Az alapítványntevők akaratának profanizálása volna, ha az alapítványi helyre felvett gyermeket időközben áthelyeznék egy másik ingyenes helyre; ami a gyermek szempontjából egyenesen jogfosztás jellegével bírna. Az állam eleget áldoz már eddig is a siketnémákra; nem kívánhatjuk tőle, hogy most egyszerre négy intézetet állítson fel! És még sok ily ellenvetés hangzik fel a radikális megoldás ellen. Tagadhatatlanul olyan sok oldalról és olyan erővel, hogy a józan észnek meg kell hátrálnia a kérlelhetetlen valóság előtt. Különösen ha még azt a tényt is figyelembe vesszük, hogy az elkülönítendő csoportoknak egyszerre való kiválasztása valamennyi intézetnek valamennyi osztályában érezhető lenne.

A radikális megoldás helyett azért olyan megoldást kell keresnünk, amely kevesebb rázkódással jár és amely nem kettévágja, hanem ha több küzködéssel is, de közmegelegedésre bontja szét a gordiusi csomót. Olyan megoldást, amely nem egyszerre, hanem a nálunk oly közkedveltségnek örvendő részletfizetési rendszerhez hasonlóképen több évre felosztva vezessen ugyanarra az eredményre.

A megoldás a budapesti állami siketnéma-intézet mai keretében szinte önként kínálkozik. A 156 növendéket itt 13 osztályban tanítjuk vegyesrendszer szerint: a siketnémákkal együtt a nagyothallókat, a vokálisthallókat, a beszélő siketeket, a gyenge-tetehetőségű siketnémákat is. Eloszlásuk az egyes osztályokban most a következő:

Osztályok :	Siket és néma	Nagyot halló	Vokálist halló	Beszélő siket	Gyenge-tetehetőségű siketnéma	Fejletlen	Halló	Összesen
I. a).....	7	1	3	—	2	—	—	15
I. b).....	8	2	—	—	1	2	—	15
II. a).....	9	1	—	2	—	—	—	12
II. b).....	6	2	2	—	2	—	—	12
III. a).....	4	2	1	1	—	—	—	8
III. b).....	6	—	—	1	3	—	—	10
IV. a).....	6	—	1	1	1	—	2	11
IV. b).....	5	—	3	1	1	—	—	10
V. a).....	6	1	1	1	—	—	—	9
V. b).....	7	—	—	3	—	—	1	11
VI.	8	3	1	3	—	—	—	15
VII.	10	3	1	—	—	—	—	14
VIII.	9	2	1	2	—	—	—	14
Összesen: 13	91	17	16	15	10	4	3	156

Ha pedig a jövő tanévre való tekintettel a VIII. osztályosokat (14) és a 3 hallót elhagyjuk és a megmaradt 139 növendéket siketségük és némaságuk szerint csoportosítjuk, akkor a következő osztályokba sorakozva látjuk őket:

Vegyes	--- --- --- ---	{ I. a) osztály = 2 ismétlő (+ 10 új növendék)
		{ I. b) " = 2 " (+ 10 új növendék)
	Siketnéma	II. " = 15 növendék
		III. " = 15 "
		IV. " = 10 "
		V. " = 11 "
		VI. " = 13 "
		VII. " = 8 "
		VIII. " = 10 "
Nagyothalló osztály		--- --- --- ---
Vokálisthalló osztály	--- --- --- ---	= 15
Beszélő siketek osztálya	--- --- --- ---	= 13
Kisegítő osztály	--- --- --- ---	= 10

Összesen: 13 osztály ... = 139 régi + 20 új = 159 növend.

Itt tehát sem új osztály felállítására, sem új tanteremre és berendezésre, sem új tanárra nincsen szükség: a reform keresztülvitele itt és így sem az államtól, sem a társadalomtól, sem a szülők-től, sem a tanároktól nem követel újabb áldozatot.

A szakoktatás megvalósítható a budapesti állami siketnéma-intézet keretében a növendékeknek most említett csoportosításával is egy fillér költség nélkül; a szülők, az állam és a társadalom érdekének és az alapítók akaratának veszélyeztetése nélkül; és mégis úgy, hogy egyszerre a gyermekek érdeke kerül a homlokterbe és az osztályok sem szenvednek nagyobb változásokat az évenként úgyszokásos összevonásoknál. És amellett az intézet a szakoktatás révén felemelkedik arra a magaslatra, amelyet a tanárképző gyakorlat-intézetének különben is el kell foglalnia.

Ez a beosztás csak annyiban kifogásolható, hogy a nagyothalló stb. osztályokba különböző korú és képességű gyermekek kerülnek össze. De nem tanulnak-e épp ily különböző korú és képességű gyermekek együtt egy osztályban a mai vegyes-rendszer mellett? Nincs-e tudomásunk arról, hogy mily nagy az osztatlan elemi iskolák száma? Avagy nézzük az intézeteinkkel egy kormányzás alatt szervezett ideges-iskola növendékeinek osztályokba való csoportosítását. Az 1912/13. tanévben itt a növendékek így oszlanak meg:

Iskola-fok:	Elemi	Polgári	Gimnázium	Felső keresk.
Osztály: ...	I. III. IV.	I. II. III. IV. V.	I. II. III. IV. VI. VII.	II.
Növendék: ...	1 2 2	2 3 1 1 1	2 1 3 3 2 1	1

Nincsenek-e együtt itt a legkülönbözőbb korú és képességű növendékek? És mégis az itt működő kollégáktól nem halljuk-e emlegetni az ő tanítási rendszerüknek a kiválóságát? És kétségbe-vontuk-e csak egyszer is ebbeli állításuknak az igazságát?

Am ha az osztatlan tanítást kifogásolók pártjára állnánk, — aminthogy azt magunk is csak az átmeneti állapot idejére tartjuk elfogadhatónak — akkor is maradt a végleges megoldás számára egy nyitott ajtónk. *A nagyothallók, a vokálisthallók, a beszélő siketek, a gyengetehetségű siketnémák szervezendő* egy-egy, összesen tehát *négy osztálya kifejleszhető* egy-egy, összesen tehát *négy önálló országos intézetté*. És pedig akép, hogy a mostani siketnéma-intézetek a sikenémák számára szerveztetvén, megmaradnának siketnéma-intézeteknek; de kormányrendelettel köteleztetnének arra, hogy ezután a hozzájuk folyamodók vagy a tévedésből felvettek közül azokat, akik nem siketek (hanem nagyothallók és vokálisthallók) és nem némák (hanem beszélő siketek), továbbá a gyengetehetségű siketnémákat utasítsák a megfelelő állami országos intézetbe.

III. Az eddigiekben megfeleltünk arra a kérdésre: lehet-e és mikép lehet a magyar állam területén gondoskodni a nagyothallók, a vokálisthallók, a beszélő siketek és a gyengetehetségű siketnémák oktatásáról? Munkánk eddig egyoldalú, mert a felelet keresése közben csak a hazai viszonyokat vettük tekintetbe. És a megoldás lehetőségeit sem merítettük ki. Hogy tisztábban lássunk, meg kell vizsgálnunk a kérdést nemzetközi világításban is. Nézzük: miképen csoportosítják a siket és a néma növendékeket másutt? És a mások által már követett csoportosítási módok közé illesszük be az általunk követendő módot.

1. *Finnországban* az aboi, kuopioi és uleaborgi siketnéma-intézetek a gyengetehetségű növendékeket a St.-Michelben levő intézetnek adják át, ahol írtonyelv útján tanítják őket.

Pomermben a stettini és cöslini intézet veszi fel a siketnémákat; mindkettő a második tanév végén a gyengetehetségűeket a stralsundi ú. n. B-intézetbe küldi.

A hét rajnai siketnéma-intézet évenként egy-egy osztályt vesz fel; valamennyiből a gyengetehetségű növendékeket két évi oktatás után — esetleg még korábban is — az Essen-Huttropban öt és a Neuwiedenben három osztállyal működő kiségitő iskolába utalják át.

Svájcban 1905 februárjában nyílt meg a turbenthali intézet 60 gyengetehetségű siketnéma számára berendezve.

Olaszországban a milánói siketnéma-intézet a gyengetehetségű növendékeket külön fiókintézetben helyezi el. 1903 óta a római siketnéma-intézetnek is van ilyen fiókintézete.

Ezek az eljárások megegyeznek abban, hogy — mint a lég-hajós homokot szór ki, ha emelkedni akar — a siketnéma-intézetből a tanításbeli előmenetel legfőbb akadályozóit, a gyengetehetségűeket távolítják el. A növendékek csoportosítása szempontjából tehát itt mindenütt **t e h e r m e n t e s í t ő r e n d s z e r** dívik.

2. *Az Északamerikai Egyesült-Államok* nagyobb intézetei előbb gyermekkertben nevelik és ha itt oktatásra már alkalmassá tették, akkor A, B és C osztályba tehetség szerint osztják be növendékeiket; a D-tanulók (a gyengetehetségűek) a többitől külön, nem

hangzó, hanem írott beszéd útján részesülnek oktatásban. Az 57 állami intézetnek 10.740 növendéke közül 1064 a gyermekkert, 4176 az elemi I—IV. oszt., 2851 az elemi V—VIII. oszt., 456 a „high-school“*) osztályainak megfelelő fokozatú tanult, sőt a siketnémák számára 1864-ben létesített washingtoni Gallaudet-kollégium 48 fiú- és 32 leány-növendéke főiskolai tanulmányokat folytatott az 1910/11. iskolai évben; 2193 nem osztályoztatott. 5844 (= 54%) tanult a hangzóbeszéd-módszer (oral method) szerint és ezek közt 197 tisztán a hallás (auricular method) útján.

Ezek az intézetek a növendékeket az egyes osztályok keretében csoportosítják, a vegyes osztálytanítás helyébe a s z a k o s z t á l y - r e n d s z e r t tették.

3. *Norvégiában* Krisztiania és Drontheim veszi fel a növendékeket. Mind a két intézet egy évig tanítja a felvetteket, és pedig 3 csoportban tehetség szerint. A II. osztályba csak az A-tanulókat viszik. Míg a B-tanulók Krisztianiából a holmestrandi, Drontheimból a gløshaugeni intézetbe, a gyengetehetségűek és gyengeelméjűek (C- és D-tanulók) pedig úgy Krisztianiából, mint Drontheimból a hamari iskolába kerülnek, ahol a D-gyermekek a C-gyermekekkel együtt laknak, de külön oktatásban részesülnek.

Dániában a siketeket és a némákat a fredericiai intézet veszi fel. Egy évig tehetség szerint öt csoportba osztva tanítja őket.**). A II. osztályba csak a rendes tehetségű siketnémákat veszik fel, míg a rendes tehetségű nagyothallókat és beszélő siketeket a nyborgi, valamennyi gyengetehetségűt pedig a kjøbenhavni intézetnek adják át. A visszatartott siketnémák közül a II. tanév végén a gyengébbeket az anyaintézetben levő B-intézetbe, a tehetségeseket pedig a külön vezetés alatt működő A-intézetbe osztják.

A Németbirodalomban a nagyothallók sorsa nincsen a siketnémákéhoz kötve. Külön szakintézetekben oktatják őket.***) Ahol pedig — mint Münchenben — a sikenémákkal egy fedél alatt vannak, ott is külön osztályokban és 2—3 osztályból alakított külön hallócsoportokban tanulnak a nagyothallók.

A norvég és dán, sőt részben a német eljárás is megegyezik abban, hogy külön s z a k i n t é z e t i r e n d s z e r szerint csoportosítja a siket, a nagyothalló és a néma tanulókat.

4. Külön kell végül megemlékeznünk a s v é d r e n d s z e r ről, amelynek képét a következő kimutatás tükrözteti elénk.

*) Középiszkola 3—4 évvel; megfelel a mi középiszkoláink felső négy osztályának.

***) V. ö. M. S. O. 1913. p. 67.

***) Hartmann dr. panaszkodik, hogy a nagyothallók kiválasztását Hamburgban a siketnémák tanárai ellenezték.

Az intézet székhelye:	Csoport v. osztály:	A növ. száma:	Hangzó- beszéddel tanult:	Irott- tanult:	Jel- beszéddel tanult:
Manilla (Stockholm)	20	121	79	28	14
Wesiö	10	91	70	12	+
Lund	9	63	62	1	—
Karlskrona	7	30	—	22	8
Wenersborg ¹⁾	17	161	154	—	+
Örebro	7	37	36	—	+
Gefle	10	87	44	43	—
Hernösand	18	180	154	26	—
Hjorted (magánintézet)	4	17	—	8	9
Stockholm (magánint.)	7	24	24	—	—
Vak-snk. magánint.	6	6	2	2	2

Itt mindegyik intézet önállóan alkot a növendékekből szakcsoportokat a hallás, a beszédmaradvány és a tehetség fokának figyelembevételével. Nem erőszakolják valamennyi csoportra a hangzó-beszédet; a hangzó-beszéd megtanulására képtelen növendékeket sem hagyják tudatlanságban: az intézetek célja a gyermek művelése, a beszéd csak eszköz. Ahol a hangzó-beszéd nem használható, ott jó az írott, sőt a jelbeszéd is.

Ha most az általunk követendő csoportosítási eljárást a másutt már megvalósított rendszerekkel összehasonlítjuk: akkor ebben a nemzetközi megvilágításban a következőket vesszük észre.

Az átmeneti időben a svédkéhez hasonló, az ú. n. *szakcsoport-rendszert* követnök; azzal a különbséggel, hogy az írott és jelbeszédrel való tanítási módszert nem vezetnök be mindjárt az első esztendőben. (A fejlődés majd meghozza azt is.)

A végleges megoldás pedig a norvégokéhoz lenne hasonló annyiban, hogy *szakintézeti rendszer*; azzal a különbséggel, hogy nem egy vagy két központi intézet venné fel a növendékeket, hanem a szakoktatásra szoruló siket, nagyothalló vagy néma gyermekek felvétele is közvetlenül a megfelelő szakintézetek feladata lenne.

*

Mélyen tisztelt bizottság! Előadásomnak a végére értem.

Ehling kollégám úgy véli, hogy „hiábavalók ezek a tervezetek, míg az államosítás és ezzel együtt a tankötelezettség kimondva s végrehajtva nincsen.“ De azt nem fejti ki részletesen, hogy: miért hiábavalók?

Én azt hiszem, hogy nem kell és nem is szabad az államosításig és a tankötelezettség kimondásáig és megvalósításáig várunk. Amint a klinikák speciális osztályait és az önálló speciális gyógyintézeteket is felállította az állam, annak dacára, hogy a betegek kötelező kórházba vitele kimondva nincsen. És amikor a mi 16 intézetünk növendékeinek száma tankötelezettség nélkül is nagyobb, mint a dán intézeteké — amelyekre Ehling kartárs hivatkozik — a tankötelezettség mellett.

¹⁾ Minden 2. évben vesz fel növendékeket.

+ A gyengetehetségieket Hjortedbe küldik.

És azt is hiszem és vallom, hogy nem végeztünk hiábavaló munkát, mert megmutattuk növendékeink csoportosításának, a szakoktatás megvalósításának a lehetőségét és útját. És a kérdésnek ezzel a megvilágításával: azzal, hogy oktatásügyünk legégetőbb szükségletére és a szükséglet kielégítésének lehető legjobb módjára reámutattunk: — szerény nézetem szerint — a kötelességnek reánk eső részét teljesítettük is.

Az új nyugdíjtörvény.*)

Fiatalok, életerősek, munkabírók vagyunk még mindnyájan a pályánkon. Mindamellet jó és szükséges a felett gondolkoznunk s azzal tisztában lennünk, hogy mi lesz velünk, ha nehéz munkánk megőrli idegeinket és pihenésre kell gondolnunk; avagy mi lesz övéinkkel, ha — teljesen felemészttve életerőnket — a Mindenható örök nyugalomra szólít. Tudnunk kell, hogy munkaadónk hozzá illő és munkánkhoz mért módon gondoskodik-e majd rólunk s hátramaradandóinkról.

Aki az 1912. évi LXV. t.-cikket áttanulmányozza, annak el kell ismernie, hogy munkaadónk magához illő s munkásaihoz méltó módon iparkodott gondoskodni végellátásunkról.

Noha százados jogokra alapított évtizedes törekvéseink e törvénnyel nem nyertek teljes kielégítést, mégis el kell ismernünk annak kedvezéseit. A legnagyobb eredmény az, hogy statusunk visszahelyezett az állami végellátásra jogosultak közé.

Biztosít e törvény *lakbérnyugdíjat*, halálunk esetére *temetési járulékot*, az özvegyek és árvák részére *özvegyi nyugdíjat* és *nevelési járulékot*.

De lássuk a reánk vonatkozó és alkalmazható fontosabb §-okat.

Az egész törvény 7 fejezetben 130. §-ból áll, amelyek közül álljanak itt a következők:

I. Fejezet. Általános határozmányok.

2. §. 4. pont. Állami tisztviselőnek tekintendő a gyógyeped. intézetek tanszemélyzete is, amely az 1875. XXXII. t.-c. alkotott tanítói nyugdíjintézetből e törvénnyel kivétetik.

10. §. Beszámítható szolgálati idő az, amelyet a tisztviselő az előző 1., 2., 3. §-ban említett hivatalnál v. állásban a szolgálat tényleges megkezdése napjától kezdve tölt el.

11. §. 4. pont. Teljes 7 hónap 8 hónapnak számít az 1885. XI. t.-c. alá tartozó tanítószemélyzetnél is, ha nem kívánnak továbbra is annak hatálya alatt maradni.

*) Egyesületünknek az az álláspontja, hogy miután az új nyugdíjtörvény csak részben állította vissza a régebbi állapotot, a nyugdíj-ügyet továbbra is napiranden tartja. Ezért e cikk után jónak látom közölni az idevonatkozó legutóbbi kérelmünket. A szerk.

13. §. 1. 2. bekezdés: Az ideiglenes és gyakornoki minőségben töltött idő beszámítandó a szolgálati időbe, ha az ily minőség előtt v. után az illető rendes állást töltött be. 9. bekezdés: Tiszteletdíjas idő csak akkor számítandó be, ha előtte gyakornoki v. fizetés-telen v. tiszteletbeli állást töltött be.

18. §. 3. p.: *Az 1875. XXXII. t.-c. alkotott orsz. tanítói nyugdíjintézetbe tartozó állásban tényleges minőségben töltött mindama szolgálati időt, amely az azokra nézve érvényben levő ellátási törvény v. szabályzat szerint beszámításra alkalmas — míg a viszonyosság fennáll — a 2. §-ban megjelölt állásokban eltöltött időhöz hozzá kell számítani, de csak akkor, ha az átlépés a tényleges szolgálatból történt vagy ha a két szolgálat közé eső, de tényleges szolgálatban nem töltött idő a 30 napot nem haladja meg.*

19. §. 2. bekezdés: *Ha a 18. §-ban felsorolt hatóságoknál eltöltött szolgálati ideje alapján a tisztviselő már igényt szerzett állandó ellátásra, abban az állásban eltöltött idejét ugyanolyan mérvben kell számítani, mint amilyen mérvben ez a szolgálati idő az átlépés időpontjában érvényben állott ellátási törvény szerint számítandó lett volna. Ha az átlépés előtti időben magasabb %-ban megállapított ellátásra volt igénye: az átlépés előtti időre ugyanolyan magas % számítandó az átlépés után is.*

20. §. Hat hónapnál hosszabb szolgálati idő mindig egész évnek számítandó.

23. §. Nyugdíjba számítható javadalom: a fizetés-, a személyi- és korpótlék. (Az igazgatói pótlékról e törvény külön nem tesz említést, talán a személyi pótlékban érti.)

30. §. A nyugdíj-járulék 1 és fél %. Szolgálati díjjal (33%) terhelt rész után egy éven át nyugdíjjárulékot nem kell fizetni. A nyugdíjjárulék havi részletekben hivatalból vonatik le. Az évi nyugdíjjárulék összege a jövedelmi adóalap összegéből levonandó.

II. Fejezet. Ellátásra vonatkozó határozmányok.

31. §. A tisztviselő kérelmére el kell rendelni a nyugdíjaztatást, ha: a) testi v. szellemi fogyatkozásban szenved; b) beszámítható javadalmazásával egyenlő összegű nyugdíjra igényt adó szolgálati idejét már betöltötte (35—40 év); c) 60 életévét betöltötte.

Hivatalból nyugdíjazandó a tisztviselő, ha az a), b) pontokban foglalt körülmény fennáll, c) 65. életévét betöltötte.

Büntetésből senki sem nyugdíjazható.

37. §. A nyugdíjigény 5—10 évi szolgálat után 4%-ban, azontúl minden év 2%-ban állapíttatik meg.

38. §. Minden tisztviselőnek az alábbi táblázat szerint megállapítható *lakbérnyugdíjra* van igénye.

Lakbérnyugdíj táblázat.

nyugdíj	lakbér-nyugdíj	nyugdíj	lakbér-nyugdíj	nyugdíj	lakbér-nyugdíj
401—600 K	160 K	2001—2200 K	480 K	4201—4600 K	800 K
601—800	200	2201—2400	520	4601—5000	840
801—1000	240	2401—2600	560	5001—5400	880
1001—1200	280	2601—2800	600	5401—5800	920
1201—1400	320	2801—3000	640	5801—6200	960
1401—1600	360	3001—3400	680	6201—6600	1000
1601—1800	400	3401—3800	720	6601—7000	1040
1801—2000	440	3801—4200	760	7001—8000	1120

A lakbérnyugdíj adóköteles.

48. § 3. bekezdés: Végkielégítés illeti a tisztviselőt 10 évi szolgálat előtt történt munkaképtelenség esetén, még pedig az 5. szolg. éve betöltése előtti végkielégítéskor az utolsó beszámítható fizetésének egy évi összege; 5—10. szolg. év között történő végkielégítés esetén legutolsó fizetésének 2 évi összege. Büntetésből senki sem végkielégíthető.

III. Fejezet. Özvegyek és árvák ellátása.

53. §. Minden elhalt tisztviselő özvegye az alábbi táblázatból megállapítható *özvegyi nyugdíjra* tarthat igényt.

Özvegyi nyugdíj táblázat.

Az elhalt tisztv. legutolsó fizetése	özvegyi nyugdíj	Az elhalt tisztv. legutolsó fizetése	özvegyi nyugdíj
1800—2400 K	1200 K	4200—4800 K	2000 K
2400—3000	1400	4800—5400	2200
3000—3600	1600	5400—6000	2400
3600—4200	1800	6000—6600	2600
		6600—7200	2800

58. §. Az újból férjhez ment özvegy a házasság napjától számított egy éven belül az özvegyi nyugdíjat megválthatja nyugdíja 2 évi összegével.

59. §. Az özvegy elveszti nyugdíját: ha férjhez megy, vagy ha erkölcstelen életet él.

61. §. Ha az elhalt nem érte is el a legkisebb beszámítható szolgálati időt, de egyébként a feltételeknek megfelelt: az özvegy a férj legutolsó fizetésének negyed évi összegét végkielégítéskép igényelheti.

62. §. Az elhalt tisztviselő visszamaradt gyermekének *nevelési járulékra* van igénye.

64. §. A nevelési járulék az özvegyi nyugdíj összegének egy ötöd része gyermekeként.

68. §. A tisztv. gyermekei nevelési járulékot 24. életévük betöltéséig, vagy házasságkötésig, vagy esetleges nagykorúsításig kapnak.

IV. Fejezet. Temetési járulék.

77. §. Minden elhalt tisztv. hozzátartozói *temetési járulékra* tarthatnak igényt.

78. §. A temetési járulék a legutolsó beszámítható javadalom után a következő:

Temetési járulék táblázat.

Legutolsó javadalom	Temetési járulék
2000—3000 K	600 K
3000—4000	700
4000 - 5000	800
5000—6000	1000
6000—8000	1200

V. Fejezet. Átmeneti határozmányok.

80. §. E törvény határozmányai a szolgálati idő beszámítására és az ellátások megállapítására nézve 1912. jan. 1.-ig visszahatóak.

81. §. Az 1912. jan. 1. előtt elhalt tisztv. özvegye e törvény hatályba lépésének napjától (1913. jan. 1.) kezdve 20% felemelt özvegyi nyugdíjat kap az özvegy 1 éven belül benyújtott kérelmére. Ezen fölemelt özvegyi nyugdíj a nevelési járulékra semminemű hatással nincs.

88. §. Tanárok, tanítók, akik az 1885. XI. t.-c. alá tartoznak: 6 hónapon belül nyilatkozni kötelesek, hogy ez új törvény határoz-

mányai szerint óhajtanak elbíráltatni s a nyújtott kedvezményekben részesülni. Aki nem nyilatkozik, arra továbbra is az 1885. XI. t.-c. rendelkezései maradnak érvényben.

VII. Fejezet. Záróhatározmányok.

116. §. Ez új törvény alapján járó ellátások végrehajtás alá eshetnek, átruházhatók, elzálogosíthatók.

A temetési járulék csak gyógykezelési és temetkezési költségek fejében esnek végrehajtás alá (egy harmad és két harmad részben). Az ellátásra állami követelések vezethetők, kivéve az özvegyi nyugdíjat és a nevelési járulékot, amennyiben ezekre még állami követelés sem vezethető.

119. §. Az állami v. közkórházban kezelt és elhalt tisztv. költségei fedezésére a nyugellátás és az özvegyi nyugdíj és nevelési járulék együttes összege közötti különbözet vonható le.

126. §. *A gyógypedagógiai tanszemélyzet 1875. XXXII. t.-c. alá tartozó tagjai megszűnnek az orsz. tanítói nyugdíjintézet tagjai lenni s reájuk a jelen törvény vonatkozik.*

E törvény hatályba lépéséig állami iskolánál töltött szolgálati idejük ugyanolyan elbírálás alá esik, mintha ezen törvény hatálya alatt töltetett volna el.

A jelen törvény hatályba lépéséig a tanítói nyugdíjintézetbe fizetett járulékok vissza nem térítettnek, míg a jelen törv. hatályba lépéséig esedékessé vált, de be nem fizetett járulékok a tanítói nyugdíj intézetbe még befizetendők.

A már nyugdíjazottra, vagy az elhalt hozzátartozóira jelen törvény semmi tekintetben sem érvényes.

A szolgálati díj fizetése csak e törvény hatályba lépése után történő fizetésemelkedés esetén kötelező.

Mint a felsorolt §§-ból látható, mi reánk legfontosabbak a 126., 18. és 19. §§. Ezekben van intézkedés az állami szolgálati és egyéb szolgálati időnk beszámításáról.

Vajha minél később alkalmaztatnék bármelyikünkre ezen törvény II., III., IV. fejezetének bármely §-a.*) *Szabady Géza.*

*) E t.-c. rendelkezései alá a gyped-i tanítószemélyzet tagjai közül csak a gyped-i szakképesítéssel bíró és fizetési osztályokba kinevezett tanerők tartoznak. 64,196/1913. vkm. r.

A nyugdíj törv. hivatalos kiadásai (1'60 és 0'80 K.), v. Dr. Gaár (3 K.), Grecsák (4 K.), Dr. Térfi (2'80 K.), magyarázásával megjelent kiadások — lapunkra való hivatkozással — megrendelhetők Kókai Lajos könyvkereskedőnél (Budapest, IV., Károly-u. 1.).
A szerk.

Nyugdíj-kérvényünk.

Nagyméltóságú Miniszter Ur! Kegyelmes Urunk! A gyógypedagógiai intézetek tanárai nevében és megbízásából az alábbi tiszteletteljes kérelmet bátorkodunk Excellentiád elé terjeszteni:

méltóztassék nyugdíjügyünk rendezését kegyes pártfogásába venni és odahatni, hogy

a) a gyógypedagógiai intézeteknél alkalmazott tanerők a törvényhozás elé terjesztett „Az állami alkalmazottak, valamint azok özvegyeinek és árváinak ellátásáról” szóló törvényjavaslat hatálya alá soroztasanak:

b) a főiskolai végzettségű tanszemélyzet kivételes szolgálati ideje a gyógypedagógiai tanerőkre is kiterjesztessék, illetőleg a jogfolytonosság elve alapján visszaadassék az 1885. XI. t.-c.-ben biztosított jogunk.

Kegyelmes Urunk! Mi nem új jogokat kérünk, hanem a régi alapon való elbírálás visszaállításáért esedezünk!

A siketnémák váci és kolozsvári, úgyszintén a vakok budapesti állami intézetének igazgatói és tanárai ugyanis a régebbi nyugdíjszabályok, majd az 1885. XI. t.-c. alapján 1802-től 1892-ig a középiskolai tanárokkal egyformán 30 évi szolgálattal, állami tisztviselői nyugdíjjogosultsággal alkalmaztattak. Nem számítva azokat, akik ily alapon nyugdíjat élveznek, ezidő szerint is 12 kartársunk van szolgálatban 30 évi szolgálati kötelezettséggel, akikre tehát az 1885. XI. t.-c. rendelkezései vonatkoznak, illetőleg akikről továbbra is a megalkotandó tisztviselői új nyugdíjtörvény gondoskodik. Ebből megállapítható, hogy a gyógypedagógiai tanárok a tanítói nyugdíjalapot megalkotó 1875. XXXII. törvény rendelkezései alá nem tartoztak.

Az 1891. évi XLIII. t.-c., amely tulajdonképpen a még nyugellátásban nem részesülő tanító személyzetről kívánt gondoskodni, az abban az időben *emberbaráti intézetek* elnevezés alá vont gyógypedagógusokat is az országos tanítói nyugdíj kötelékébe utalta, holott azok nyugellátása az 1885. XI. t.-c. alapján már biztosítva volt.

Az idézett törvény indokolásában ennek indoka így fejeződik ki: „Általános volt a panasz, hogy az 1875. XXXII. t.-c.-nek az ellátásra vonatkozó rendelkezései nem eléggé méltányosak és az államj tisztviselők nyugdíjazása érdekében alkotott törvény rendelkezései által előtérbe állította annak szükségességét, hogy a néptanítókra nézve is lehetőleg hasonló intézkedés tétessék. Az 1875. XXXII. t.-c. módosításánál tehát főelvül szolgált, hogy az új törvény rendelkezései lehetőleg megközelítsék az állam alkalmazottai nyugdíjazásáról szóló törvény rendelkezéseit és hogy a tanítói nyugdíj és gyámalapból ellátásra igényt tartók érdekéről méltányosabb gondoskodás történjék úgy, hogy azok az eddiginél nagyobb, tényleges fizetésünkhöz arányított nyugdíjat nyerjenek anélkül, hogy járulék címén nagyobb százalékkal terhelhetnének, sőt ezen százalék lehetőleg leszállíttassék.”

„A tanítói nyugdíjtörvény hatálya alá vonandók voltak még az emberbaráti intézetek . . . mert róluk, mint részben később keletkeztekről az 1875. XXXII. t.-c.-ben egyáltalában nincs említés téve, holott ezen intézetek is tanfolyamuknál fogva a népoktatási iskolák közé sorolhatók. Méltányos, tehát, hogy ily szakiskoláknál alkalmazott és például a javító intézetbeliek, siketnémák, vakok és hülyék tanításával foglalkozó tanítók is felvétessenek a nyugdíjra jogosítottak sorába, hogy

végellátásukról szintén gondoskodva legyen és ezáltal esetleges félreértésekre alkalom ne nyíljon.”

Nyilvánvaló ez idézetekből, hogy csak azon (siketnémák, vakok, hülyék) intézeteknél alkalmazottakról kívánt a törvény gondoskodni, amely intézetek a községek, vagy felekezetek által tartattak fenn, amint ilyenek a törvény megalkotása idejében voltak is, de azóta megszűntek illetőleg átvétettek, de nem azokról, akik, mint állami alkalmazottak már ugyis rendes nyugellátásban részesültek az 1885. XI. t.-c. alapján.

Ennek dacára úgy a váci és kolozsvári siketnémák és a budapesti vakok intézeteinél, valamint az ujonnan létesített gyógypedagógiai intézeteknél az 1892. év óta alkalmazottak is az országos tanítói nyugdíj kötelékébe utaltattak, holott állami tisztviselők épügy, mint az 1892. év előtt alkalmazotak.

Nyilvánvaló ebből továbbá az is, hogy az új törvényjavaslat 1. §-nak a) pontja a gyógypedagógiai tanárookra is vonatkozik, amennyiben ők is a törvény értelmében rendszeresített állásokra, állandó fizetés mellett alkalmazott állami tisztviselők, akik 1897. óta, amikor az 1893. évi IV. t.-c. hatálya rájuk is kiterjesztetett: díjosztályokba vannak sorozva.

Még inkább bizonyítja ezt a javaslat 2. §-ának 4. pontja, amely kimondja, hogy az állami intézeteknél, valamint a kormány kezelése alatt álló közalapokból és közalapítványokból fentartott intézeteknél alkalmazott tanítószemélyzetnek tagjai, amennyiben ellátás szempontjából nem tartoznak az 1875. évi XXXII. t.-cikkkel alkotott országos tanítói nyugdíj és gyámintézet kötelékébe, szintén az állami tisztviselőkkel egyenlők.

Kegyelmes Urunk! Fentiekből látható tehát, hogy az állami gyógypedagógiai intézeteknél alkalmazott tanerők az 1875. évi XXXII. t.-c. alá nem tartoznak, azoknak az 1891. évi XLIII. t.-cikk rendelkezései alá vonása véleményünk szerint csak tévedésből történhetett, miután a jelenleg alkalmazásban lévők, valamint a multban alkalmazottak is, mind állami tisztviselők voltak s így nézetünk szerint nyugellátásuk is az 1885. évi XI. t.-c. alapján kellett volna, hogy megállapításuk.

Mély tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, kegyeskedjék jóakarattal odahatni, hogy a megalkotandó tisztviselői új nyugdíjtörvény rendelkezései reánk is kiterjesztessenek.

Ezen tiszteletteljes kérelmünk előterjesztésére felbátorit bennünket Nagyméltóságod nagynevű hivatali elődjének 1902. május hó 16-án 29206. sz. rendeletében kimondott azon biztosítása, mely szerint: „*megkerestem a pénzügyminiszter urat, hogy azon esetre, ha az 1885. évi XI. t.-c. nyugtotta kedvezmény a hasonló minősítéssel bírók közül esetleg más ágazatok bármelyikére kiterjesztetnék, a gyógypedagógiai alkalmazottak óhaját elsősorban sziveskedjék figyelembe venni.*

*

Tiszteletteljes kérelmünk b) pontjára vonatkozólag méltóztassék megengedni, hogy rámutassunk azon körülményre, mely szerint a gyógypedagógiai pályán való alkalmazás csak a gyógypedagógiai képző évfolyamainak sikeres elvégzése után történik. Ezen képzőbe, felvehető 30. életévüket még be nem töltött fedhetetlen előéletű okleveles népvagy polgári iskolai tanítók, okleveles középiskolai tanárjelöltek és tanárok. Továbbá végzett theologusok és lelkészek is, ha a pedagógiai képzettségüket megfelelőleg igazolják.“ A szabályzat további szakaszai

értelmében előnyben részesülnek azok, kik előzetes gyakorlati működést tudnak felmutatni. (7. §. 3. p.)

És tényleg a gyógypedagógiai pályán működők többsége 3—6 éves előzetes tanítói gyakorlattal bír s így a gyógypedagógiai oktatás terén való végleges alkalmazás 23—26 éves korban következik be.

Méltányosnak véljük tehát, hogy amidőn szolgálatunk csak oly pontban kezdődik, mint általában a főiskolát végzetteké, a gyógypedagógiai tanerők is ugyanazon kedvezményben részesíttessenek, mint azok,

Ezen kedvezmény nyújtását a tervezett törvényjavaslat indokolásának azon kitétele is lehetővé teszi, mely úgy szól, hogy a terheőbb szolgálatot teljesítők szolgálati idejük méltányos leszállításában részesíttetnek.

Azt hisszük, hogy a gyógypedagógiai oktatás terhes és ideget őrlő volta bizonyításra is alig szorul, mert mi testi és szellemi erőinket minden más oktatási ágánál fokozottabb mértékben igénybe vevő munkánkkal azokat illesztjük bele a társadalomba, neveljük hasznos, munkás polgárokká, akik oktatás nélkül úgyszólván ember számba sem mehetek volna. Embermentés ami munkánk, amely nélkül a sorssujtottak az állam terhei, egy művelt ország szegényei — vad állapotukban, öntudatlanságukban mint az emberiség ellenségei, állandóan zavarnák a társadalom békés munkálkodását.

Elismerték ezt Nagyméltóságod hivatali elődjei is mindenkor, de kegyes volt elismerni ezt Nagyméltóságod is, midőn a képviselőházban 1911. évi június hó 16-án a szolgálati időnek 35 évre való leszállítását kilátásba helyezte *„részben azért, mert ezek sokkal későbbben nyerik el képesítésüket, részben pedig, mert különösen a gyógypedagógiai tanítók rendkívül terhes és fárasztó munkát végeznek.“*

Kegyelmes Urunk! Amióta ezek a legilletékesebb helyről jövő kijelentések elhangzottak, a tőlünk kívánt munka mértéke nem csökkent; véleményünk szerint tehát annak értéke sem szállhatott alább! Sőt ügyünk fejlődése folytán fokozódó követelményeket támaszt munkánknak úgy eredményét, mint sokoldalúságát illetőleg.

Szándékosan mellőztük az ügyünk külső fejlesztésére irányuló társadalmi munkálkodásunk részletezését, mert Excellentiád azt nemcsak ismeri, de hálásan ismerjük el, kegyesen méltányolja is.

Bizva-bizunk Excellentiádnak — és mindazoknak, akik ügyünkben dönteni hivatottak — bölcsességében, igazságszeretetében és méltányossági érzületében és megnyugvással reméljük, hogy Nagyméltóságod jóakarata meg fogja találni a legcélravezetőbb eszközöket, hogy nézetünk szerint jogos és méltányos kérésünk teljesíttessék.

Nagyméltóságodnak, Kegyelmes Urunknak Budapest, 1912. november hó 21-én legalázatosabb szolgálai: a gyógypedagógiai tanárok kongresszusának végrehajtó-bizottsága. Ákos István, elnök, Istenes Károly, titkár.

Osztrák kartársaink közgyűléséről.

Az osztrák kartársak márc. 26.-i közgyűlésén, melyet a Viktória-szállóban tartottak, hárman is ott voltunk. Hobler, Vas kollégám, meg én. Hobler, aki Wienben nem ritka vendég, a gyűlés előtt hamar találkozott ismerőssel. *Druschba* volt az, a wieni császári intézet igazgatója, az egyesület elnöke. Én is bemutatkoztam. Szívesen, örömmel fogadott. Nehány perc múlva már az osztrák birodalom legérdemesebb siketnéma tanáraival foghattam kezét. Sajnos, a nevüket nem jegyezhettem meg, csak Kraftét (Mödling) és Baldrianét (Wienerneustadt). A birodalom 18 intézetéből 50—60-an vettek részt a gyűlésen.

Megindult a társalgás. Csakhamar láttam, hogy az osztrák kollégák érdeklődnek a mi dolgaink iránt és sok tekintetben ismerik is azokat.

Feltűnt a terem kisszerűsége, alkalmatlan volta. *Druschba* keresetlen, egyszerű szavakkal nyitotta meg a gyűlést. Póz nélküli alapos tudású ember ő, aki úgy a gyakorlatban, mint az elméletben otthonos s minden kérdéshez hozzá tud szólni. Nem hátrál meg a kényes kérdések elől sem. S ha bírál, ha dicsér, ha meggyőzni vagy lebeszélni akar, mindent bevon az ő aranykedélyének derült humorával, mely egy percre sem hagyja el s amely hatalmas segítő társa fárasztó elnöki teendőinek ellátásában. Először is a kormány képviselőjét üdvözölte s a lelkére kötötte azokat az eszméket, óhajokat, amelyek az osztrák siketnéma ügy fejlesztése érdekében még megérlelésre várnak. Majd felém fordult és névszerint is felsorolta a magyar kartársakat, szívesen köszöntött bennünket. Megemlítette, hogy a két ország közelsége és a magyar siketnéma oktatásügy szép fejlettsége mellett szinte érthetetlen, hogy eddig is nem kerestük és nem találtuk meg a közeledés, a megértő érintkezés útját. Reméli és hiszi, hogy ez ezután másképp lesz és e szempontból biztató jelenségnek tartja, hogy a Magyar Sn.-Oktatásból immár rendes tudósítások jelennek meg a „Mitteilungen“-ban. Egy másik örövendetes dolog még az, hogy mai gyűlésükön megjelentünk. Szívvel kívánja a további érintkezést. Majd az egyesület tevékenységéről és szaklapjuk működéséről szólott és a tagok élénk ovációja közben adta át a szót a kormány képviselőjének, aki üdvözölvén a gyűlést, jóakarató támogatását helyezte kilátásba.

Ezután bejelentettem, hogy hivatalosan képviselem egyesületünket és annak testvéri üdvözlését tolmácsolom. És mikor a program szerint a siketnémák érdekében való sokat ígérő munkájukra isten áldását kértem, felhívtam figyelmüket a mi oktatásügyünkre is és ama reményemnek adtam kifejezést, hogy egymás megismerése, a munka értékelése, az eredmény, a vívmányok szigorú, de igazságos megvizsgálása révén benső érzelmi kapocs származhatik közöttünk, amelyből a két ország siketnéma oktatás ügyére csak haszon hármozhatik. E tekintetben biztosítottam őket, hogy

mi az ő mozgalmait figyelemmel kísérjük, akik tanulmányútra mennek, intézeteiket útba ejtik, soraikból több embert ismerünk és tisztelünk és élénken emlékeztünkben él, hogy első intézetünk a wieni iskola talajából fakadt. Majd rátérve oktatásügyünkre, néhány szóban vázoltam oktatási eljárásunkat és kértem, hallassák e tekintetben véleményüket. Gyakorlati tanításunk megismerésére a soproni intézet közelségére mutattam rá. Majd egyesületünk elnökségének nevében meghívtam őket a nyár elején Keszthelyen tartandó közgyűlésünkre.

Az elnök a német kartársak hosszas, lelkes tapsa és a magyarok éljene között jelentette ki, hogy a kitünő hangulat a legnagyobb bizonyítéka annak, hogy szavaim a szívekhez találtak és ő meg van győződve arról, hogy megtaláltuk az egymáshoz vezető utat...

Néhány formáság, egy-két tisztviselő jelentése után következtek a felolvasások...

Baldrian, a wienernerustadti intézet igazgatója volt az első felolvasó. Csupa tűz, csupa lelkesedés ez az ember. Előadása megkapó. Elméje, logikája éles. Gondolatai gyors iramban kergetik egymást. De sehol egy közhely, sehol egy szépséghiba. Mint finomművű aranylánc szemei fonódnak egymásba. Két órán át tartott a felolvasás; de a fáradtságnak nem volt semmi jele sem rajta, sem a hallgatóságon. Mindenkit lebilincsel, mindenkit logikájának körébe vont s abból aztán nem is volt szabadulás. Ugy láttam, hogy szeretettel, tisztelettel és büszkeséggel fogadták az előadást. Az ilyen tartózkodó, de mégis szívből fakadó ünneplés csak az igazán nagyoknak, igazán érdemeseknek szokott osztályrészül jutni.

De ez csak a keret, a külső kép. Nézzük meg a tartalmat. Az egész előadást most nem ismertethetem. Talán lesz alkalom rá, hogy az egészet kritikai megvilágításba helyezzük. Mert érdemes rá...

Baldrian legközelebb egy könyvet, ha jól értettem vezérkönyvet szándékozik kiadni és a gyűlést használta fel arra, hogy hallgatóságát a könyv beosztását és a beszédtanítás keresztülvitelét illető elveiről tájékoztassa.

Ami feltűnt ebben az előadásban, az bizonyos mértékben jöléső elégtételül is szolgált nekem, mint magyar siketnéma tanárnak. A jóért, a jobbért való becsületes törekvés a gondolkodó elméket úgylátszik kérlelhetlen erővel szorítja ama ösvény felé, amelyen a mi tantervünk halad a siketnémák beszédretanításában. Legalább ezt hüvelyeztem ki magamnak az előadásból és nem gondolom, hogy e tekintetben saját meggyőződésem szuggesztív erejének lennék az áldozata.

Előadásából kiragadom a következőket: A jelenlegi siketnéma oktatás nem oldja meg teljesen a feladatát és amennyiben növendékeink beszélőképességét fokozni akarjuk, úgy a szókincs gyarapításában és a nyelvformák használatának gyakorlásában a jelenleginél több tervszerűséggel kell eljárunk. A tanításban legyünk figyelemmel a gyakran használt népies kifejezésekre, szólásformákra is, mert azok gyakran egészen elütők az irodalmi nyelvben

használtaktól és ezek nélkül a siketnéma vajmi nehezen boldogulna az életben. Arra szoktassuk a gyermekeket, hogy mindent, amit tesznek, cselekszenek, minden gondolatot már eleitől fogva a lehetőség szerint előszóban fejezzenek ki, mert így hamarabb tudják a nyelv legnehezebb részét, az alaki részt megérteni és használni. A természetes jel használatát nem veti el, de a tanításban különösen a nyelvvalakok megértetését illetőleg, nem nagy jelentőséget tulajdonít annak. Az írást kiváló tanítási eszköznek tartja, különösen olyan formában, ha az írást a tanuló formai és tárgyi tévedéseinek felderítésére használják. Ezért azt kívánja, hogy a tanuló a tanult, tárgyalt dolgokat mindenkor önállóan, emlékezet után vezesse be a füzetébe s annak alapján figyelmeztessük a hibákra. (Folytatjuk.)

VEGYESEK.

Lapunk 4. számában a középső oldalaknál — nyomdai hibából — itt-ott zavar van. Kérjük azokat az olvasóinkat, akikhez hibás példány került, küldjék azt vissza máj. 15-éig, hogy jóval kicserélhessük.

Dr. Bihari újabb sikere. A M. Tud. Akadémián az idén két évi Sztrokay-díj (200—200 drb. arany) került kiosztásra. Az egyiket „Új irányok a magánjogban“ c. munkájáért Szász—Schwartz Gusztáv egyetemi tanár, a másikat „A XIX. század uralkodó eszméi“ c. dolgozatáért — Concha Győző és Wlassics Gyula bírálata alapján — Dr. Bihari Károly bpesti áll. siketnéma-intézeti tanár nyerte el. Örömmel és büszkeséggel köszöntjük őt!

Lévay Henrik báró 20.000 koronás ipari alapítványának 1000 koronás kamatát az idén *Török Dezső* budapesti bórdíszműáru készítő siketnéma iparosnak adományozta a vall.- és közoktatásügyi miniszter. Az említett összeg ünnepélyes átadása március 13.-án történt meg a váci intézet dísztermében a tanári kar s a növendékek jelenlétében. — *Török Dezső* a váci intézet növendéke volt. Mesterségét Budapesten s külföldön tanulta. Most 36 éves.

Dr. Nagy Dezső hirneves ügyvéd és jogügyi író, volt orsz. képv. márc. 30-án 57 éves korában Budapesten elhunyt. Emlékét egyesületünk is hálás tisztelettel őrizi.

Gyászír. Tar József kolozsvári kartársunknak egy hét alatt két gyermekét ragadta el a halál. A másfél éves Bandikát márc. 25.-én ölte meg a gyilkos kór. Részvétünk enyhítse a szülői szív nagy fájdalmát.

Gr. Bethlen Gáborné hagyatékából Kolozsvár és Marosvásárhely egyenkint 150,000 K-t kaptak. Ebből a snk. kolozsvári intézetét 9,000 K illeti. Azt hisszük, hogy az illetékesek biztosítani fogják a Marosvásárhelyt tervezett sn. intézet részesedését is.

A pozsonyi hölgyek Merényi Ödönné vezetésével — a virágnap mintájára — jun. 1.-én cukorkanapot, 8.-án pedig tombolával kapcsolatos sétátörni ünnepet rendeznek. Az elsőnek jövedelme egészen, a másodiké felerészben az ottani siketnéma-intézet segélyegyesületéé lesz.

Jóváhagyott alapszabályok. A m. kir. belügyminiszter jóváhagyta a „Pozsonyi Siketnémák Otthona“ alapszabályait.

Kertészek is lehetnek a siketnémák. Közeledik a tanítási év vége. Időszerű a m. kir. földművelésügyi miniszter alábbi rendeletének közlése. „70.649/XI. 1. A siketnéma-intézeti tanárok országos egyesületének, Vác. Folyó évi április hó 11.-én 37. szám alatt kelt beadványára értesítem az egyesületet, hogy a hazai siketnéma-intézetek nyolc osztályát végzett siketnéma ifjaknak az 1907. évi 91408. számú rendeletem alapján kertésztanulókul leendő felvételét valamint a fenti rendeletemben előírt tanulói idő leteltével a kertész képezítő vizsgára való bocsátását engedélyezem, ha a siketnéma-növendékek felvételük előtt orvosi bizonyítvánnyal igazolják, hogy a siketnémaságon kívül más szellemi vagy testi fogyatkozással nem bírnak. Önként értetődik, hogy az illetők a kertészsegédi képzésen kívül, a kertészképzésre szolgáló állami intézményekben további kiképzésben részt nem vehetnek, minthogy ez intézményekben a továbbképzés elméleti oktatással kapcsolatosan történik, amely oktatásban való részvételüket testi fogyatkozásuk kizárja. Egyben értesítem az egyesületet, hogy a korhatárt fenti rendeletemben foglaltaktól eltérően a siketnémák felvételénél a 18. évben állapítom meg. Budapest, 1912. jul. 18. A miniszter helyett: Bartóky államtitkár.“*

A sn. iparostanulók tankötelezettségére nézve a VKM. f. é. 18446. sz. rendeletével kimondotta, hogy a sn. iparostanoncok tankötelezettségére vonatkozólag külön intézkedést nem tart szükségesnek. „Az 1884. évi XVII. t. c. nem ismer halló, vagy nem halló iparostanoncokat, akiket a jelzett t.-c. 59. §-a értelmében minden önálló iparosnak szabad tartania. A törvény nem korlátozza az iparosmestereket a tanoncok kiválasztásában, a mester tehát szabadon választhatja tanoncait a siketnémák vagy a hallók közül. A korlátozás csak a tanonc korára terjed ki, amennyiben a 14. évet még be nem töltött gyermekek tanoncokul nem vehetők fel. Az 1884. évi XVII. t.-c. ennél fogva a siketnéma iparostanulókra is vonatkozik. Ebből folyólag ha a siketnémák intézetei tanoncokul szerződtetik el végzett növendékeiket és pedig a törvény 61. §-a értelmében az első foku iparhatóságnál kötött írásbeli szerződés mellett, akkor a tanonciskola látogatásától a mester nem vonhatja el a siketnémát, mert különben a mesterrel szemben ugyanaz a büntetés alkalmazható, mintha halló tanoncát nem küldené iskolába.“ A 34763. sz. rendelet a fenti rendelet kiegészítéséül kimondotta, hogy azoknak az iparostanoncoknak, akik oly testi vagy lelki fogyatkozásban szenvednek, melyek a nyilvános iskolalátogatást korlátozzák, a kir. tanfelügyelő esetről-esetre felmentést adhat.

A siketnéma állításkötelesek törlése. A honvédelemügyi miniszter 15795/1913. számú rendelete szerint a siketnémák katonai szolgálata nyilvánvalóan alkalmatlanok lévén, nem is állítandók a sorozó-bizottságok elé. Ellenben beszerzendők a siketnémaságot igazoló iratok s azok terjesztendők határozathozatal végett a sorozó-bizottságok elé. A sorozó-bizottságok pedig a minden kétséget kizáró tárgyalási iratok alapján elrendelik az illető siketnéma egyénnek az állítási lajstromból való törlését.

Megvételre keresem Roboz Józsefnek: „A csoportkép“ mint a szemléltető oktatás segédeszköze, „Hephata“ továbbá „A siketnéma-oktatás és ennek megalapítóí“ című könyveit. Ajánlatok e lap szerkesztőségébe küldendők.

*) A vonatkozó szabályzatot az érdeklődő intézeteknek egyesületünk készsággal megküldi.

Tanulmányozás. A snk. kecskeméti intézetének igazgatósága pár év előtt felterjesztést tett a vkm.-hez, hogy az a hazai intézetek tanulmányozása céljából a testület érdemesebb tagjainak anyagi segítséget nyújtson. A miniszter — bár *elvben* helyeselte a kérést — *fedezet hiányában* nem teljesítette azt. Az intézet igazgatósága ennek dacára nem mondott le a jó ügy érdekében kelt szándékáról, hanem módját ejtette annak, hogy az intézet terhére történhessenek a szándékba vett tanulmányozások. Az 1910—11. isk.-évben — tekintettel arra, hogy Kecskeméten új intézetet akarnak építeni — *Gönczi Gyula* tanárt a temesvári intézet internátusának — 1911—12.-ben pedig a pozsonyi és soproni intézetek építkezési és berendezési módjának tanulmányozására küldötte ki az igazgatóság. Ugyancsak 1911—12.-ben *Nemere Gyula* és *Fodor István* a szegedi, temesvári és aradi intézetek elméleti dolgainak tanulmányozására küldettek ki, míg a f. isk.-évben *Góts Ottó* a körmöcbányai intézetben való hospitálásra, különösen pedig az ifjusági-kör tanulmányozására nyert megbízatást. A magunk részéről csak helyeselni tudjuk a kecskeméti intézet igazgatóságának eljárását, mert ha a külföldi intézetek tanulmányozására évenként százakat költünk, hazai intézeteink között is vannak bizonyára olyanok, amelyek megérdemlik, hogy tanulmányozásukra 40—50 koronát fordítsunk.

A szaktanács apr. 5.-i és 30.-i gyűlésének tárgyai: *a)* 1. Az 1914. évi költségvetési előirányzat. 2. A vakok tanárainak XIV. kongresszusa. 3. A siketnéma-intézeti tanárok országos egyesülete beadványa. 4. A szünidei tanfolyamra vonatkozó javaslat. 5. A szaktanácsai szabályzat tárgyalása. *b)* 1. Képzőnk tanári testületének jzkve. 2. Évvégi vizsgálatok. 3. A snk. oktatására vonatkozó beadvány. 4. A snk. kolozsvári társaskörének szabályai. 5. A snk. jolsvai intézetének javaslata a snk. iskoláztatásáról. 6. Két kartársunk kérvénye tanulmányi segélyért. 7. A snk. kaposvári intézetének márc. 15.-ére vonatkozó felterjesztése. 8. Egy közs. tanító kérvénye beszédhibások tanfolyama iránt. 9. Marostorda vm. kir tanfelügyelőségének kisegítő iskolára vonatkozó felterjesztése. 10. A vakok bpesti intézetének felterjesztése vegyes tanítási-eszközök gyűjteménye tárgyában. 12. A snk. ungvári intézetének javaslata hitoktatói vizsgálatra.

Házasság. Gáspár Árpád kartársunk eljegyezte Város Malvinkát Budapesten.

Vetített képeket mutatott Bódis Ferenc ungvári áll. főreáliskolai tanár az ungvári sn. növendékeknek, a főreáliskola előadótermében.

Szélhámosok. Április 15.-én a váci intézetben járt egy magát *Dürn* Alfréd portói siketnéma-intézeti igazgatónak mondó egyén, aki király-párti érzelmei miatt volt kénytelen odahagyni Portugáliát. Vágra azért jött, hogy Borbély Sándor igazgatótól, mint a S. T. O. E. elnökétől pénz-segélyt kérjen, hogy Bécsbe utazhassék, mert valamelyik ausztriai intézetnél akar állást szerezni. A „kollega“ azonban a beszélgetés során alaposan elvetette a sulykot, mert sn.-intézeti zene- és énektanításról, zongora-hangolásról kezdett beszélni. Ez nyilvánvalóvá tette szélhámosságát, mire a rendőrség kezeibe juttatták őt, ahol *magyarul* beszélt s kitént, hogy évek óta ismert alakja a főváros rendőrségének.* — *A má-*

* Ez a 35—36 éves alak ugyanaz, akire a M. S. O. múlt évi 11. számában (223. l.) már felhívtam kartársaim figyelmét. (Személyleírása ugyanott.) Állítólag Vágsellyére való és 9 nyelvet beszél. A neve körül újabb bonyodalom támadt: Wiedermajer, Wildenauer, majd Wassermann Béla. Óvakodjunk tőle! A szerk.

sik jómadár a „titokzatos siketnéma“, Volfauer József. (V. ö. M. S. O. 1912. 5. sz. 112. l.) Arcképét a Snk. Képes Lapja közölte 1912. ápr. 1-én. Ennek az igazi neve — amint a B. H. III. 19.-i száma közli — Váradi Péter; takácsinas és két év előtt szökött meg a kassai javító-intézetből. V. P. a szegedi ügyességg fogházában már megszólalt, minthogy azonban a siketnémát bámulatos ügyességgel tudja tettetni: valószínűleg még találkozunk vele, amikor újra sn. lesz.

Fényképezettel foglalkozó kartársaimat, ügyünk barátait és intézetünknek volt növendékeit szeretettel és bizalommal kérem, hogy nélkülözhető *negatív lemezeiket*, amelyek az ország szép tájainak, vagy nevezetességeinek felvételeiből valók, a váci intézet számára, címemre elküldeni szíveskedjenek. Az intézet vetítő-készüléke részére csinálnánk róluk diapositíveket s így olcsóbban tudnók növendékeinket részesíteni abban a tanulságos élvezetben, amelylyel a szép képek szemlélése jár. Gépünk számára csak 9×12-es lemezeket használhatunk. Ezek közül is azokat, amelyekben a kopirozandó kép 8·5×8·5-nél nem nagyobb, mert a vetítőbe férő diaposzítív lemezeink ilyen méretűek. Együttal bizalommal kérem, hogy jövőbeli felvételeiknél — ha gondolnak vetítő gépünkre — úgy állítsák a gépet, hogy 8·5×8·5 méreten tulra ne essék a képből lényeges rész. — Más intézetek részére pedig ahol van vetítő gép, a csekély előállítási ár fejében szívesen készítenénk diapositíveket.

Mayer András, Vác.

Szünidei nomádéletre keres társakat a kollégák között Dr. Bihari Károly. Elindulás a közgyűlés után lenne. Jelentkezni május végéig lehet egyesületünk titkáranál.

A körmöczbányai ifjusági kör működését tanulmányozta ápr. hó 18—19-én Góts Ottó kecskeméti kartársunk, tanártestülete megbízásából.

Az angol sn. intézeti tanárok ezidei VII. közgyűlésüket Glasgowban tartják jul. 28.-án. A gyűlés tárgyai: 1. A snk. előkészítő oktatása. 2. A beszéd- és leolvasási készség fejlesztése. 3. Az iparoktatás és a háztartás tanítása. A gyűlésen való részvételét sok más országbeli kartárs is bejelentette már. Az egyesület titkára: Dr. F. M. Welsh, Institution for the Deaf, Queen's Park, Glasgow. Angol kartársaink számára nyári továbbképző tanfolyamot tartanak máj. 10.-tól 17.-ig Doncasterben, az ottani siketnéma-intézetben. A résztvevők vizsgát tesznek és bizonyítványt is kapnak. Előadások: Dr. Kerr Love: A beszédszervek, a fül- és az idegrendszer bone- és élettana. Dr. W. H. Addison: A nevelés és tanítás elvei, és elemi lélektan. F. G. Barnes: A hangbeszéd tanításának módszere. G. H. Grenslate: A siketnéma-oktatás története. A. J. Story: A beszédszervek mechanizmusa és a kiejtési oktatás módszere.

Az amerikai snk. évkönyve, az 1912. nov. 10.-i állapotot véve tekintetbe, a következő adatokat közli: A ( ) jelben írt adatok 1911-re szólnak. Az intézetek száma: 154 (148). Növendék létszám: 13,193 (12,588). A tanárok száma: 1398 (1317). Ebből rendes 1013 (962). Ipari oktatók: 400 (386). A jelzett növendékszámából hangzó beszédet tanult: 9878 (9302). Egészen v. legfőbbképen szóbeli módszerrel (oral method): 8661 (8119). Vegyes módszerrel: 1217 (1183). Kizárólag jelbeszéddel (manual method): 3315 (3286). — (Volta Review.)

Szerkesztői üzenetek. *Előd.* Köszönöm. — *D. F. Rajta!* *Ady.* Most nem jutott hely. — *Sz. I.* Itt van; csak türelem.